

سئىماڭلار

«آمد نىامدھا»

گىردى آورى

زەرد و فائى

بسم الله الرحمن الرحيم

سئنامالار

ویا آمدنیامدهای

رایج در میان مردم تبریز

با ترجمه فارسی

وفائی، زهره، ۱۳۳۲ - گردآورنده.
سئنامالار و یا آمد نیامدهای رایج در میان مردم تبریز با ترجمه
فارسی / گردآوری و ترجمه زهره وفائی. — تبریز: زینب (س)، ۱۳۷۸.
۶۵ ص.

ISBN: 964-92431-7-8

فهرستنويسي براساس اطلاعات فيپا.
ترکي - فارسی.
۱. فرهنگ عامه -- ايران -- تبریز.
الف. عنوان. ب. عنوان: آمد نیامدهای رایج در میان مردم تبریز با ترجمه
فارسی.

۳۹۸/۰۹۵۵۴۲

GR ۲۹۰ / ۷ س

۷۸-۲۲۲۹۱

كتابخانه ملي ايران

ناشر: انتشارات زینب، ص. پ ۵۱۳۳۵ تلفن: ۰۴۱۱-۰۵۲۲۵۶۷۰ ۳۳۶۹

نام کتاب: سئنامالار (آمد نیامدها)

گردآورنده: زهره وفائی

□ نوبت چاپ: اول ۱۳۷۸ □ تیراژ: ۵۱

□ تعداد صفحات: ۶۵ □ قطع: رقعي

ISBN: 964-92431-7-8 ۹۶۴-۹۲۴۳۱-۷-۸

این کتاب ترجمه متن ترکی «سئنامالار» نوشته همین مؤلف میباشد.

مقدمه

سشنامالار یا آمدنیامدناها و یا «کلثوم ننه سوزلری» مجموعه‌ای از اعتقادات است که سالهای سال در میان عامه مردم دهان به دهان گشته و مورد عملکرد قرار گرفته است.

حال این اعتقادات تا چه اندازه صحیح و تا چه اندازه ناصحیح می‌باشد چیزی نمی‌توان به قطعیت گفت.

سشنامالار در نگاه اول افکاری سبک و دور از عقل به نظر می‌رسد اما با دیدی عمیق‌تر اگر به کنه و ریشه آن بنگریم در می‌یابیم که این عقاید دارای معنایی عمیق می‌باشد جهت این ادعا از خود سشنامالار کمک می‌گیریم: زمانی که گفته می‌شود (کسی که ناخن بلند دارد فرزند شیطان است،) به این سبب نیست که امروزه ناخن بلند مجمع میکردها شناخته می‌شود؟ و یا زمانی که گفته می‌شود (شبها زیر درخت نخواب و گرنه راه را بر اجنه می‌بندی،) به این سبب نیست که امروزه مانیم که درختان شبانه تولید گاز کربنیک می‌نماید؟ و یا زمانی که گفته می‌شود (اگر عصبهای شکمت (تیک) زدن بدان همسایهات گرسنه است،) به این سبب نیست که امروزه معلوم گردیده است اعصاب شکم در دو حال «تیک» می‌زنند و آن هنگام گرسنگی است و یا سیری کامل؟ حال اگر صاحب آن شکم سیر باشد در آن حال به یاد همسایه می‌افتد که آیا وی سیر است یا گرسنه و اگر ممکن باشد سهمی نیز به همسایه می‌فرستد و اگر زمان گرسنگی وی باشد یه یاد گرسنگی همسایه می‌افتد و این یادآوری از نقطه نظر روانشناسی احساس همدردی را در او زنده می‌کند.

پس با این اوصاف در می‌یابیم که سشنامالار نه تنها دروغ و نا معمول نمی‌باشد بلته شامل معانی حکیمانه و منطقی می‌باشد که در

صورت اعتقاد به آنها، بويژه پی بردن به فلسفه آنها نه تنها عوامانه نیست بلکه پیمودن راهی است که پدران و اجداد ما پیموده‌اند. بدین ترتیب اطمینان خاطر می‌بایم که با پیمودن این راه به سادگی و آسایش زندگی آنان نیز تا حدی دست خواهیم پافت و می‌دانیم که آرامش فکر مساوی است با داشتن دیدی صحیحتر به زندگی. و این دقیقاً همانی است که زندگی متغیر امروزی سخت به آن نیاز دارد. این مجموعه از سشنامه‌الار تنها مجموعه اعتقاداتی است که در تبریز رایج است.

جمع آوری سشنامه‌الار رایج در دیگر ولایات را به شما خواننده عزیز و امی‌گذارم.

به امید اینکه این مجموعه مورد پسند شما قرار بگیرد.

زهره و فایی

تبریز

۱۳۶۹/۵/۲۵

- اتى آجى آدامى مغ مغ سانجماز.
- کسى که گوشت تلخ دارد هورد نيشن پشه قرار نھيکيرد. «^۱
- ات ايله فاريپيزى بيريرده يئزلىر.
- گوشت وھندوانە رەپاھم نباید خورد.
- اذان دئيلەن زمان اگله شنinin عمرى اوزون اولار.
- کسى که موقع لازىن نىشسته باشد عمرشن دراز هيشود.
- اجنه دميردن قورخار.
- اجنه لاز آھن ھىترس.
- اجنهلر سنى چاغيراندا دنه گلنمهرم، دوز دار تيرام.
- وقتى اجنه‌ها تورا صدھەن كىند بگو نەن توانيم بىيايم دام نەك آسياب
ھېكىم.
- اجنه‌دن قورخسان يقهوه اينه سانج.
- اگر لاز اجنه‌ها ھېتىرسن يك سوزن به يقە پېراھنە بىزنى.
- احسان يىنكىلىرىن قابىين يومازلار.
- ئىروفت مەربوط بە غذاهای نذرى را نباید شىست.
- احسان يىشكى حرام ايلەمە پىس اولار.
- غذاهای نذرى را حرام نىكىن گناھ دارد.

- احسان قابی سیننساپیس اولار.
- اگر ظروف هربوط به مذاهای نذری بشکند شگون ندلار.
- اسنے یندہ بیرینین اوزونه باخما.
- موقع دهن دره به صورت کسی نگاه نکن.
- افاقیا گولونون بسم الھین قوی دیلینین آلتینا اوندا ایشین راستگلر.
- پرچم گل افاقیا را بگذار زیر زبانع، آنوقت کارهایت به خوبی پیش هیرود.
- اگله شنه نین باشینا دولانماز لار.
- دور سر کسی که نشسته است باید گشت.
- ال اوسته خال الی آچیق لیق نشانه سی دیر.
- خال روی دست علامت دست و دل بازی لست.
- ال ایله آیا ق دیر ناق لارین دال بادال تو تما، تو تارسان آنان آنان او له ر.
- ناخنهاي دست و پا را باید پشت سر هم گرفته و گرنه پدر و هادرت هی هیزند.
- ال لریوی بار ما قلاما غم گنتیره ر.
- دستهایت را به هم گره نزن و گرنه غم هی آورد.
- ال کی چالماز لار.
- ال ک را باید هتل دلیره زد.
- اوج کریچی اوست اوست قویما آدی باتمیش چیخار.

- سه آجر را روی هم نگذار، و گرنه عقرب بیرون هن آید از هیان آن سه.
- اوج گون اوّل اولونون قبری اوسته گتمزلر.
- سه روز لوق رانباید سر قبر مرده رفت.
- اوچو خو سویوق ده میرایله دیسگیندیر، دوزده ر.
- تب خال را با آهن سرد بترسان، خوب میشود.
- او زگه نین پایین ینمه یوخسا دیلینده پای چیخار.
- سهم غذای دیگران را نخور و گرنه بروزیانه زخم هیرودید.
- او زه ریگی بایرآاتما، آیریلیق دوشمر.
- اسپند را بعد از سوزلندن به زهین نپاش، دوری میشود.
- اوتانانین او غلو اولماز.
- کسی که خجالتی لست صاحب فرزند پسر نمیشود.
- اود اوسته ایشه مزلر، پیس اولار.
- روی آتش نباید شاشید شگون ندارد.
- او زون قبله یه ساری نوغدان آلتدا دعا اینله تئز اجابت اولار.
- در زیر ناودلن روبه قبله دعاکنى دعایت زود اجابت میشود.
- او زریگی سالاندا آلا ولاسا، بللى اولارکى بدنظر وار.
- هوقع دودکردن اسپند اگر آتش گرفت معلوم میشود که چشم زخم بدی

بوده است.

□ او زه پو قله مه یارا توکه ر.

□ به صورت کسی فوت نکن و گرنه ذخیر میشود.

□ او شاق یو خودا گولنده ملکه کلراونو دانیشدیریلار.

□ اگر نوزاد در خواب بخندد معلوم میشود که فرشته ها با لو حرف میزنند.

□ او شاق چورگه ایشه شه گره ک آناسی او چوره گی یئیسین.

□ اگر بچه ای روی نانی بشاشد باید هادر آن بچه آن نان را بخورد.

□ او شاق یو خودا آغلاسا شیطان او نا دئیر کی آنان اولوب دیر.

□ نوزاد اگر در خواب گریه کند معلوم میشود که شیطان به لو هیگوید که هادرست

مرده است.

□ او شاق آناسین تانیان گونلرده آنانین توکلری توکوله ر.

□ در روزهابی که نوزاد هادرتن را میشناسد (سه، چهار ماهگی) موهای هادر

میریزد.

□ او شاقا کوزگی گو سترمه پیس اولار.

□ آئینه را نشان نوزاد نده.

□ او شاقا خشخاش گولو آپارما، پیس اولار.

□ به نزد نوزاد گلن خشخاش نبر، شگون ندارد.

- اوشاقا گوز دئىمەسىن سە، بويۇنۇا وان يكاد سال.
- براي اينكە نۇزاد چىشم نخورد بە گىردىش ولن يكاد بىاوىز.
- اوشاقا گوز دئىمەسىن سە، لا حول و لا چىور پوفله اوزونه.
- براي اينكە بچە چىشم نخورد لا حول و لا بخون و فوت كن بطرفش.
- اوشاقا پىنير وئرمە، سېيھەلر.
- به بچە پىنير ندا، كىم مقلۇ بار مىايد.
- اوشاقا بال ورمە، دىيل آچماز.
- به بچە مىسل ندا و گىر نە دىير زيان باز مىكىند.
- اوشاقا شىكىل گوسترمە پىس اولار.
- به بچە تصویر نشان ندا شىگۇن ندارد.
- اوشاقا آتاسىنىن آدىن قويسان عومرو اوزون اولار.
- اگر اسم پىدر بچە را روى بچە بىڭىزلىرى عەرش دراز مىشود.
- اوشاقي طاقچايَا قويما اجنه لىرىتىيىشەر.
- بچە را روى طاقچە نىڭذار، اجنه‌ها عوضشىن مىكىند. «^٢
- اوشاقي قىدىغىلاماتى توکولر.
- بچە راقاكلەك ندا گوشىت تىش هىرىپىزد.
- اوشاقي اولمايان قادىن بامىنا خانىم رقىيە سفرەسىن سىلكلە.

- پرسز نازل خرد های سفره خانم رقیه را پیاشن.
- او شاقی بله ک لیندن سونرا اوچ يول الینی یتره چال و او شاقین دالینا چال و دئینه: هامونین یوخوسو سنین اولسون، اوندا او شاق راحت یاتار.
- بعد از قنداق کردن بچه سه بار دستت را به زمین و به پشت بچه بزن و پگو: خواب همه لز آن تو، نوقت بچه راحت هیخواهد.
- او شاقی آغاج دیبینه ایشه تمه، یوخسا اجنهر سنی قارقیش اندھر.
- نگذار بچه ات به پای درختها بشاشد و گرنه اجنه ها تو را نفرین هی کنند.
- او شاقی یورقان دوشک اوسته قویما، اجنهر دئیشہر.
- بچه را روی پسته های رختخواب نگذار و گرنه اجنه ها عوضش هی کنند.
- او شاقی قیرخ گون اول انودهن انشیگه چیخارتمازلار.
- نوزاد را نباید تا چهل روز بپرون لزمزل برد.
- او شاقی اولهن آناگره ک کی او شاقی قبری اوسته گنتمه يه، گندر سه مله کلر او شاقی سورویه سورویه گنتیلر آنانین آیاقینا.
- هادری که بچه لش مرده نباید به سر قبر بچه برود و گرنه فرشته ها بچه را کشان کشان تا زیر پای هادر هی آورند.
- او شاقین بوینوندان او پمه یوخسا کوسه ین اولار.
- از پشت گردن بچه نبوس و گرنه زود قهر میشود.

- اوشاقين گوبك يين ائوده قويولا.
- ناف بچه را در هنزا پدرى چال كن.
- اوشاقين گوبك يين قويما ايت، پيشيشك يئيسين.
- نگذار ناف بچه را بعد لازمدادن سگ يا گزىيە بخورد.
- اوشاقين باشىندان وورما يتيم اولار.
- به سر بچه نىز، يتيم مىشود.
- اوشاقين ديرنافقين ايلك يول توتاندا گره كى دائىي سى اووجونا پول قويسون.
- وقتى ناخن بچه را براى لوپين پار مىگىرنىد باید دائىي بچه پول (سکه) در مشت بچه بىگىزىد.
- اوشاقين ايلك ديشىين هر كيم گورسە گره ك ديشلىك پيشيرسىن.
- هر كسن براى لوپ بار دندلن لوپ بچه را بېبىند باید ديشلىك بېزد. ^(۳)
- اوشاقين آدين محمد قويدون گره ك اونا بير قران چىخدىرسان.
- اگر لسم بچه را محمد گذاشتى باید پك قىلغان بىرىش ختم كنى.
- اوشاقين آدين معصوم لار آديندان قويدون گره ك آغىرلىقى قىدەر خرما احسان وئرسن.
- اگر لسم بچه را لىسا من معصومىن گذاشتى باید به اندازە وزىش خرما احسان

پکنی.

- اوشاقین آدین قرآندان آج، ياخشى اولار.
- لسم بچه را لز قرلان لنتخاب کن، شگون دارد.
- اوغلان اوشاقى تىز اومار.
- پسر بچه زود حسرت بدلى مىشود.^{۴۶}
- اولو فارشيو چيخارسا يئتدى قدم گىرى گل.
- اگر مردە در پېرىپەت ئاھەشەد هفت قدم عقب برو.
- اولو پالتارين ساتمازلار.
- لبامن مردە رانبايد فروخت.
- اولەنە تربت توپراقى وئر.
- بە كسى كە در حال احتضارلىست خاڭك تربت بدە.
- اولو يىرده كن اونا تره ك چال.
- قبل لىزدۇن مردە بېرىپەن حلوا بېز.
- اولولىرين روحو جمعه آقشامى آزاد اولار.
- روح مردەها شبىياتى جمعه آزاد هىستند.
- اولونو اوزو قبله يە سارى اوزات.
- مردە را رو به قبله درازى كن.

- اولو سوموک لرین داغيتما.
- استخولون هرده را نباید پراكنده نمود.
- اولونون دالينجا دانيشما.
- پشت سر هرده حرف نزن.
- اولونون ديلينجه دانيشما.
- از زبان هرده حرف نزن.
- اووجون قاشينسا چك ددهلى او شاقين باشينا، اليوه پول گله.
- اگر کف دستت هيخارد آنرا روی سر بچه پدردار بکش، آنوقت پول به دستت هيرسد.
- اووجون قاشينسا اليوه پول گله جك.
- اگر کف دستت بخارد پول بدستت هيايد.
- اووج ايچى ديك او لسا او ال صاحبى على نوكرى دير.
- کف دستت کسى برجسته پاشد معلوم هيئشود شيعه على «ع» است.
- او مىايسان، خوش قوخو گلنده او وجواييله.
- براي لينكه حسرت بدل نشوي هوقع شنيدن بوی خوش مذاکف دستت را بپکش.
- او مانين ديلي شيشه ر.

- کسی که حسرت بدلن لست زیانش متوجه میشود.
- ائوی ایکی آدام سوپورسه پیس اولار.
- اگر اطاق را دو نفر چارو کنند شگون ندارد.
- ائوه چای جالاندی یئرینه قند دارت.
- اگر چای داغ روی زمین ریخت فوراً رویش قند بساب.
- ائوده‌ن چیخاندا اوچ یول قاپویا دئینه، ائوی سنه، سنه آللله تاپیشیر دیم. اوندا ائوه اوغر و گلمز.
- وقتی از خانه بیرون هیاپن سه بار به در خانه بگو: خانه رابت و تورا به خدا سپردم - دراین صورت دزد به خانه نمی‌اید.
- ایتهن شی تاپیلماسا بیل کی، اجنہ‌لر آپاریب دیر. اوچ صلوات چنور تاپیلار.
- اگر چیزی گم شده و پیدا نمی‌شود بدلن که اجنه‌ها برداشته‌اند سه صلوات پفرسته پیدا نمی‌شود.
- ایتی اولدورمه پیس اولار.
- سگ رانکشن، شگون ندارد.
- ایت اولان ائوده مله کلر دولانماز.
- اگر در خانه سگ باشد فرشته‌ها به آن خانه نمی‌آیند.

-
- ایل تحویل اولاندا بالیق لار اوزو قبله یه ساری دایانارلار.
 - موقع تحویل سال هاهن ها رو به قبله هن ایستند.
 - ایل اولی - آی اولی - هفتہ اولی، الی آچیق کیمسه دن سفته آل، خوش اولار.
 - لول سال - لول ها - لول هفتہ لزیک فرد دسعت و دل بازپول بگیر، شگون دارد.
 - ایلين آخیر چهارشنبه سی سحر گون چیخمامیشدان سو اوستوندن آتیل، بختین آچیلار.
 - آخرین چهارشنبه سال صبح زود قبل از طلوع آفتاب لز روی آب رولن بپر، بختت باز هیشود.
 - ایل تحویل اولاندا ایسته ک لی لریوین یاتیندا اول یوخسا ایل آخرینه کیمی تک قالارسان.
 - موقع تحویل سال در کنار عزیزانست باش و گرنه تا آخر سال تنها هیمانی.
 - ایستی سویو یئره توکنده بسم الله دئینه.
 - وقتی آب دلغ را روی زمین هیریزی بسم الله بگو.
 - ایسته ییرسن دولو کسسین یئتدی مس قابی آت آلتینا.
 - اگرھی خواهی بارش تگرگە قطع شود هفت ئرف مسی را بینداز زیر آن.
 - ایستی سویو آ ساعتانا توكمه یوخسا اجنهلر داغیلار ائوینه.
 - آب دلغ را دم در خانه نریز و گرنه اچنه ها په زانه ادت را هیاپند.

- ایسته بیر سن گوزل اولارسان، هر گون سحر نشتاب بیر پیس-یشه، سوغان يشه.
- اکرم میخواهی زیباروی بشوی هر صبح ناشتا یک پیاز پخته بخور.
- ایده نین گول وئرهن چاغنی، آغاج آلتدا دایانما.
- زهانی که درخت سنجد گل هیدهد زیر درخت نباید پایستی.
- ایلدیریما قیزیل توتما.
- مقابله رعد و برق، طلا نگیر.
- ایلدیریم چالاندا آغاج آلتدا دایانما.
- موقع رعد و برق زیر درخت نباید پایستی.
- ایشه باشلایاندا بیر آیاقی یونگول کیمسه دن ایسته گلسین
- موقع شروع کار لازیک فرد خوش قدم بخواه باید.
- ایشه باشلایاندا بیر آغیزا نیت اینله، او ایشین انجامینه.
- وقتی میخواهی کاری شروع کنی به صحبت یکنی نیت کن، برای آخر این کار
- ایشه باشلایاندا بسم الله دینه.
- موقع شروع کار بسم الله بگو.
- اینه نی بوقجا یاسانج، شیطان اونو آچماسین.
- سوزن رابه سر بقجه بزن تا شیطان بازش نکند.
- ایکی اولو دال بادال آپاردون قبرستانا، اچون جویه بیر خوروز اولدر آپار.

- اگر دو هر ده پشت سرهم بردی به قبرستان برای سوھن پک خروس سرببر و خاک کن.
- ایکی با جی نین کبینی بیرانوہ دوشہر دوشمزی اولار.
- کابین دو خواهر در یک منزل آهد و نیاحد دارد.
- ایکی آدام کوسولنده، مله کلر بیر دستمال یویوب سه رلر، او دستمال فورویونجا باریشدیلارکی هنج - یو خسامله کلر هر گونونه بیراپلین گوناھین بازار لار.
- وقتی دو نفر با هم قیر می‌کنند فرشته‌ها دستمالی می‌شویند و پهنه می‌کنند اگر تا موقع خشک شدن آن دستمال باهم آشتنی کردنده که هیچ و گرنہ فرشته‌هابرای هر پک روز گناه پک سال را می‌نویسند.
- ایکی ار قویولايان آرواد اوچونچو سونوده قویلاياز.
- زنی که دو شوهر را خاک کرده سوھن را هم خاک می‌کند.
- انشک آنفیراندا هوروک لریوی چک، اوزانار.
- موقعی که لاغ عرع می‌کند، گیسن باقته را بکشی هو بلندتر می‌شود.
- آتین نالی برکت دیر، ائیندہ ساخلا.
- نعل اسب برکت می‌آورد، درخانه‌لت نگهدار.
- آچاری سسلنديزمه، ائوده دعوا دوشہر.

- دسته کلید را به هم نزن، در خانه دعوا میشود.
- آخر چهارشنبه نین فالی دوز دئیه ر.
- فال چهارشنبه آخر سال همیشه درست لز آب در هی آید.
- آخان اولدوزلار اولهن لرین اولدوزلاری دیر.
- ستاره هایی که اقوال هی کنند، ستاره کسانی هستند که هیمیرند.
- آدامی قاریشلاماز لار، پیس اولار.
- قد انسان را با وجب اندازه نگیر، شگون ندارد.
- آدین گتیره ن گلسه، حلال زادا دیر.
- کسی که هوچ بردن لسجهن پیدا بشود حلال زاده لسته.
- آری یوواسین داغیتما.
- لانه زنبور را خراب نکن.
- آسقیران کیمسه به اوچ گونه کیمی هنج نه اولماز.
- کسی که عطسه هی کند تا سه روز دچار هیچ عارضه ای نمیشود.
- آستانانی قارماقلاماق پیس اولار. قارماقلادین سه اوچ یولا چپیک چال.
- چارچوب در را دودستی نگیر، شگون ندارد. اگر هم گرفتی سه بار کف بزن.
- آستانادا دایانما یوخسا غیبتین اندرلر.
- در چارچوب در نایست و گرنه غیبتی را میکنند.

- آغاج بیر ایل ده ایکی یول گول آچسا دوشر دوشمزی وار.
- اگر درختی در سال دو بار گل پدهد آمد و نیاحد دارد.
- آغزیبوی آچاندا خنیره آج.
- وقتی دهانت را باز هیکنی، برای حرفی، به خیر باز کن.
- آغلایان دله لی تنز ساهالار.
- دیوانه‌ای که گریه کند زود خوب میشود.
- آغیز قانینا قویما هاوا دئیسین.
- نگذار به خونی که در دهان است هوا بخورد.
- آفشارم صبری خنیر اولار.
- عطسه‌ای که در عصر روی هیدهد خیر است.
- آغ توکیوی چکمه، بخت توکی آغ اولار.
- هوی سفید سرت رانکن، هوی بخت سفید است.
- آغ بختین چارقادین باشینا سال، سنه آغ بخت اولارسان.
- روسري کسی را که سفید بخت است به سرت بیندار، تو هم سفید بخت میشوي.
- آلالی کیمسه یه گولمه سنه ده آلا دوشهر.
- به کسی که زخم صورت دارد نخند و گرنه صورت تو هم زخمی میشود.

- آلمانین قاييقين بوتون سوي، بير آغيزا نيت ائيله.
- پوسى سىب را درسته بىكىن و بعد بە دهان كسى (حرف لول كسى) نىت كىن.
- آلتى بارماقلۇ نىن الى او دوم او لار.
- كسى كە شىن لىنىڭشە درېك دىستە دارد، دىستەن خوش يەن نىت.
- آنلى او جا، او جا بخت او لار.
- كسى كە پىشانى بلند دارد، شانسى بلند دارد.
- آنا و قىز هر ايکىسى بىر آى دا دوغارلارسا، او شاقلارىن بىرى عىب اجر او لار.
- اىگر مادر و دخترى هر دو درېك ماھ نۇزاد بە دنبا بىاوردى، يكى لىز آن نۇزادلىن معىوب خواهد بود.
- آنادان او لان دىشلى او شاق بركت گىتىرەر.
- نۇزادى كە هەنگام تولد دىندىن داشتە باشد بركت ھياورد.
- آى او لىيندە آغلاما يوخسا آى آخرىنە كىمى آغلارسان.
- لول ماھ گىريه كىنى تا آخر ماھ گىريه خواهى كىد.
- آى او لىيندە آى نمازى قىل ياخشى او لار.
- لول ماھ، نجاز لول ماھ را بخولان، شىگۈن دارد.
- آى توتولاندا بويلىو آرواد گىره كى او نا با خمایا يوخسا او شاقى آل خاللى

اولار.

- موقع گرفتگى ماه زن حامله نباید به آن نگاه کند و گرنە بچەلش دچار عارضه ماه گرفتگى هيشود.
- آى اولى، ايل اولى دوكتور، داوايا گئتمە.
- لول ماه و لول سان به دكترو دلرو هراجعه نکن.
- آى توتولاندا ميس بشقابى اوغا ساري توت.
- موقع ماه گرفتگى پشقابه مسى را به طرف آن بگير.
- آياقى آغىر آياق اوسته اولاندا ايشە باشلاما.
- اگر فرد بد قدمى سريپا لىست، كارى راشروع نکن.
- آيا باخما، چكھر سنى آپارار.
- به ماھ نگاه نکن و گرنە تو را هيکشد و هيبرد.
- بايىق قاشيق يئره دوشەرسە، قوناق گله جك.
- اگر قاشق روغنن بە روی زمين بېفت، مەھمان هيابيد.
- بارماقيوی سينديرما، عومرون آزالار.
- انگشتىها يېت را قولنج نکن، عمرىت كم هيشود.
- باشىن آلتدا جوراب قويما پيس يوخولار گوررسەن.
- شبها زىرسەت جوراب نگذار و گرنە خوابهاي بد ھىبينى.

- باش باشا چالما کچل او لارسان، چالدین بیر ده چال.
- اگر سرف به سر کسی خورد کچل هیشوی، هگر لینکه پکبار دیگر هم عمدانی
بزئنی.
- باشی یئکه، یئکه ده ایش صاحبی او لار.
- کسی که سر بزرگت دارد، دلای مقام بزرگت هم هیشوی.
- باشماق لارین اوست اوسته دوشرسه غیبت ائدریلر.
- اگر کفشهایت روی هم افتاد بدلن فیبیت تو را هیکنند.
- باشماقلاریوین باغین دویون سالما یوخسا ایشین دویون دوشـر.
- بندھای کفشت را گره نیندلاز و گرنہ کارت گرہ هیخورد.
- باشماقی ترسیسینه گنیه رسن، ایشین راست گلمز.
- اگر کفش را عوضی بپوشن کارتے راست نهیشود.
- بال آری سین اولدورمه پیس او لار.
- زنبور عسل رانکشن شگون ندارد.
- بايرام گونو آغلاما زلار.
- در روز عید گریه نهیکنند شگون ندارد.
- بايرام گونو بیر تازا پالتاراقنیچی قروی.
- در روز عید یك لبامن تازه بیر.

- بايگوش سسى قويما اوشاقين قولاقينا چاتسین.
- نگذار صدای جند به گوش بچه پرسد.
- بخت آيناسى سينارسا، پيس اولار.
- آئينه بخت اگر بشكند شگون ندارد.
- بخته ورين ساع الين قوى باشيوسا خوش اولار.
- دست راست خوش شانس را بگذار روی سرمه، شگون دارد.
- بوش قاشيقى بوش قازانا چالما.
- قاشق خالي را به قابلمه خالي نرن.
- بورج وئرنده ساع الى له وئر تنز قاييتسين.
- وقت قرض هيدھى با دست راست پده زود پرهىگردد.
- بويوك آياقى اولان نكبت ده قالار.
- کسى كه پاي بزرگ دارد در بدېختى هيماند.
- بويلو آروادىن باشينا دوز توک، الين باشينا آپارسا قىزى او لاجاق يوخسا بوغونا آپارسا اوغلو او لاجاق.
- به سر زن حامله نەك پريز، اگر دستش رابه سرشن پرد فرزندش دختر لىست اگر به بالاي لب پرد فرزندش پسر لىست.
- بويلو آرواد آيا با خىب الين قارينينا قويسا او شاقى آلالي اولار.

- اگر زن حامله به ماھ نگاه کند و دستش را روی شکمش بگذارد فرزندش سالک دار هیشود.
- بولیلو آرواد الین جگره وورسا او شاقی قیرمیزی خاللی اولار.
- اگر زن حامله دستش را به جگر پزند فرزندش با حال قرهز به دنیا هن آید.
- بولیلو آرواد بیبهر ینسه او شاقی اتی آجی اولار.
- اگر زن حامله فلفل پخورد فرزندش بداخلانق هیشود.
- بولیلو آروادی دیسگیندیرمه، پیس اولار.
- زن حامله را نترسان، شگون ندارد.
- بولیلو آرواد گره کی قورد- قوشاباخمايا يوخسا او شاقی اونلارا بنتیه ر.
- زن حامله نباید به چانورلن نگاه کند و گرنه بچه اش شکل آنها هیشود.
- بولیلو آرواد گره کی هر کیمسه نین چوره کیندن ینیمه ير.
- زن حامله نباید لزان هر کسی بخورد.
- بوایل دن گلهن ایله قالان ناریش برکت گنتیره ر.
- نارنجی که لز لمسال تا سال دیگر بجهاند برکت هن آورد.
- بیر کیمسه نین چوره گین اول ینماقین دیرسا، بیر آغیزا نیت ائیله.
- اگر لوئن بار لست که لزان کسی هن خوری، به حرفة لوئن کسی نیت کن.
- بیر کیمسه نین دالیندا اگله شمه، يوخسا قیامت گونونده وئرلر دالنیا.

- پشت سر کسی نشین و گرنه در روز قیامت هیدهند به پشت بگیری آن کس را.
- بیرکیمسه يله يان يانا دگرسنه قوهوم اولارسان.
- اگر با کسی تنه به تنه زدی «فیر عمد» حتیاً فامیل خواهید شد.
- بیرینده ایلک یاتماقین دیرسا، یو خونا نیت ائله.
- اگر اول پار لست در جایی میخوابی به خواب آن شب نیت کن.
- بیر گونلوق آیا با خدین سا، دونوب کیمسه نین او زونه با خما، یو خسا آی آخرینه کیمی ناسازلار.
- بعد از نگاه کردن به هاه یکروزه به صورت کسی نگاه نکن و گرنه آن کس تا آخر هاه هریختن میشود.
- بیر گونلوق آیا با خدون تنز باخ سویا یا قیزیلا.
- به همحن مشاهده هاه یکروزه زود به آب یا به طلانگاه کن.
- بیر قاپودان گیردین او بیری قاپودان چیخما، یو خسا اورانین صاحبین بور جلو سالارسان.
- اگر از دری وارد شدی لزدريگ خارج نشو و گرنه صاحب آن مکان را هقروفن هیکنی.
- پندیری چوخ يئمه، كورا فهیم اولارسان.
- زياد پنير نخورمنگ میشوي.

- پیش بخارى يولاغى اجنه لر يوواسى دىر. ياندىرياندا بسم الله دئىنه.
- لوله بخارى جاي اجته‌ها لىست موقع روشن كردن بسم الله بگو.
- پيس فال وورما پيس گنتىرەر.
- نزىن فال بد كآورد حال بد.
- پيس فال وورما، وردون سا ايکى بار ماقيوبين آراسينا «توه» ائيلە.
- فال بد نزىن اگر هم زدى به وسط دونگىشت «توف» بىكىن.^(۵)
- پيشىك قاپۇ قاباقىندا يوپونسا ائوه قوناق گلەر.
- اگر گرىيە دم در خودش را ليس بىزند مەھمان مىايد.
- پيشىك يوپوناندا الين قولاقىنин دالىسىنا آپارسا ائوه قوناق گلەر.
- اگر گرىبە موقع شىتن خود دىتشى را بې پشت گوشىن بىرد به منزل مەھمان مىايد.
- پىشىگىن يىتدى جانى اولار.
- گربە هفت جان دارد.
- پىشىگى اويناتما باھالىق اولار.
- گربە را نرقسان گرلىنى مىشىد.
- پىشىگى وورما، پيس اولار.
- گربە را نزىن شىگۈن ندارد.

- پیشیگین گوزون با غلا چوره ک وثر.
- چشم گربه را ببند بعد نان بدہ.
- پیشیگین آرتیقین ینیمهن سفیدلر.
- کسی که غذای هاندہ گربه را بخورد خل میشود.
- تازا گلین، تازا گلین گورمگینه گنتمز یوخسا چیله باسار.
- تازه عرومن نباید به دیدن تازه عرومن دیگر ببرود و گرنہ چله هن بتدد.
- تازا عقد اولان گلین گره ک کی آستانادا دایانمایا.
- عروسی که تازه عقد شده نباید در آستانه در پایستد.
- تازا پالتارین ایلک دفعه سین توی قوناخلیقا گئیه.
- لباس تازه را بار لوئ بھ عروسی و مهمانی بپوش.
- تازا گلین قارا گئیمز.
- تازه عرومن نباید لباس سیاہ بپوشد.
- تازا پار پالتارا یچینه قند سال یاخشی اولار.
- داخل لباس تازه یک جبه قند بینداز، شگون دارد.
- تپه سی ایکی اولان، ایکی آروادلی یا ایکی ارلی اولار.
- کسی که در وسط سرشن دو فرق دارد دلای دوزن پا دوشوهر خواهد شد.
- توت آغاجین کسمه، اتل مالی دیر.

- درخت توت را نپر، مال لیل است.
- توتدوغون دیرناقی ائوه داغىتما، ائوين داغيلار.
- ناخن گرفته را به هنزاں نپاش و گرنە هنزاں وېرلن ھىشود.
- توتدوغون دیرناقى يېرە توکەرسەن، خردجل گىلدە تىكان اوlobe آياقينا باتار.
- ناخن گرفته شدە را به زەين بېاشى، موقع آمدن خردچان خارشىدە و به پاپىت فرو ھىرۇد.
- توتى ساتمازلار.
- توتى رانجىفروشند.
- تصدقى اوج يول باشىوا دولاندىر وئر سائىلە.
- صدقە را سە بار دورسىت پىگىدىن و بدە بە سائىل.
- تندىر كوفلەسىنە باش اوزاتما اجنه لى يوواسى دىرى.
- ھواكشن تئورجايىگا اجنه هاست سىرت را آنجا دراز نىكن.
- توپوقون دىمدىيگىنە اود باس، يومورتاسىن يئيمەسىن.
- بە نوكت ھەغ آھن داغ بىزنى، تخم ھەرشىن را نمى خورد.
- توى گنجەسى بىر اووج دام سوواقى قوى گلىنىن ياستىقى آلتىنا.
- درېشە عروسى يك مىشتە از کاڭ گۈن سقف هنزاں را بىگذار زىر مەتكايى عرومن،

شگون دارد.

- توکان آچارین ساعت الیله آج یاخشی اولار.
- درب هخازه را پا دست راست باز کن شگون دارد.
- توکونو یاندیرما باشین آغريyar.
- هوی سرت رانسوزان سردرد هن گيرى.
- توکونو ئىلە وئرمە پيس اولار.
- هوی سرت را بە پاد ندا شگون ندارد.
- تو خوم چير تدايان قىز ارسىز قالار.
- دخترى كە زىاد تىخە بشكىند بى شوھر هن ماند.
- جادوييا گومانين گندرسە هر هاردا، او شاقى او رايما ايشەت.
- هر جا كە گمان جادو داري، بچە را ولدار كن به آن محل ادرار كند.
- جانامازى، موھورو آياقلاما كور اولارسان.
- چانمازو تربىت رالىگى نكىن، كور مىشوى.
- جمعە آقشامى انوين كولون ائشىگە توكمە.
- شب جمعە خاكسىر خانە را بە بېرون از خانە نرېز.
- جمعەلر ديرناق توتان وارلى اولار.
- كسى كە روزهای جمعە ناخنهاپىش را بىگىرد ثروتمند مىشود.

- جوت صبیر یاخشی اولار.
- عطسه دو بار پشت سرهم شگون دارد.
- جناق سیندیر ما آبریلیق گنتیره.
- جناق نشکن، جدایی هیاورد.
- جهنم اودو سیدلری یاندیرماز.
- آتش جهنم سیدها را نهیسوژلند.
- چادرانی ترسه سینه اورتهن زیارت گنده.
- هر کس غیر مدد چادرش را وارونه سر کند به زیارت هیروود.
- چادرانی ترسه اورته غم گنتیره.
- چادر را عمدتاً وارونه سر نکن، غم هیاورد.
- چای دا تیلیف گوررسنه بیل کی قوناق گلیر. ایسته ییرسنه گلssین آت آستانایا، ایسته میرسنه گلssین باشین دیشله آت آستانایا.
- اگر در استکان چای، (شاخه چایی) دیدی پدلن که مهمان میايد. اگر هیخواهی بباید بیندلز در آستانه در، اگر نهیخواهی بباید سرش را گاز بگیر و بیندلز در آستانه در.
- چراغی پوفله مه پیس اولار.
- چراغ نفتی را فوت نکن، شگون ندارد.

- چراغ یاندیراندا اوج صلووات چنوری.
- هوقع روشن کردن چراغ سه صلووات بفرست.
- چنچه ین کیمسه نین دالینا چال دئینه هاموسی سنین.
- به پشته کسی که به سرفه افتاده بزن و بگو همه اش مال تو.
- چنچه ین نین آلنینی چک چنچه مه سی قویار.
- کسی که به سرفه افتاده پیشانیش را بکش، سرفه اش قطع هیشود.^(۶)
- چنچه ین سوقهت ینیه جاق.
- کسی که به سرفه هیافت سوفات هیخورد.
- چوخ آغلایان او شاق آناسی یا آناسینین باشین ینیه ر.
- بچه ای که زیاد گریه بکند پدر یا هادرش هیمیرد.
- چوخ آغلایان او شاقین باشین ما والا ساللا.
- سر بچه ای را که زیاد گریه هیکند به اجاق دستشویی لویزان کن.
- چوخ آغلایان او شاقا و تر بیر غیر جگر آدام تصدق چیخسین.
- برای بچه ای که زیاد گریه هیکند بدہ یک فرد نمیر فامیل یک صدقه ای اختصاص دهد.
- چوخ گوله ضررین چکه رسه ن.
- زیاد نخند ضرر هیبینی.

- چوره‌گى آستاناييا توكمه پيس اولار.
- نان را به دم در تریز شگون ندارد.
- چوره‌گى اتكه توکوب يشى، پيس اولار.
- نان را در دلمەن نخور، شگون ندارد.
- چوره‌گى اياقلاما کور اولارسان.
- نان را لگد ھال نكىن كور مىشوى.
- چوره‌گى زير-زىبىلە قاتما، پيس اولار.
- نان را قاطى آشغالها نكىن شگون ندارد.
- چىچە ك چىخاردان اوشاقا قويما مردار كيمسه باخسین.
- نىڭدار بچەاي را كە سرخچە گرفته لىست آدم ناپاكە نىگاھ كىند.
- چىشنې آقشامى بچىچە گىت ياخشى اولار.
- شب چەهارشنبە پە بچىن برو، شگون دارد.⁽⁷⁾
- حاجت وارسا قىرخ گون صبح نمازىندان سونرا كوچە قاپوسىن سوپور، سولا، قىرخينجى گون حضرت خضر گلر هرنە ايستەسن ايستە.
- اگر حاجتى دارى چەل روز بعذ لۇز نهاز صبح در كوچە را آب بپاش و جارو كن روز چەلەم حضرت خضر ھى آيد ھر حاجتى دارى بخواه.
- حمام سوپوندان اىچمه.

- لز آب حمام نخور.
- حمامدان چیخاندان سونرا سرین سو ایچمه، ایچدون سه، الیوی قوی باشیوا.
- وقتی لز حمام بیرون آمدی آب سرد نخور، اگر هم خوردی دستت را پگذار روی سرت.
- حمامدا تانیش گوردون چنینینه بیر اووج سو توک.
- اگر آشناپی را در حمام دیدی یک هشت آب به شانه اش بریز.
- حماما گیرنده بسم الله دئگیننه.
- وقتی داخل حمام می شوی بسم الله بگو.
- خبرچی گلنده بیر خوش خبر گوزله.
- وقتی خبرچی به طرف تو آمد منتظر یک خبر خوش باش.^(۸)
- خوروز چرشنبه آقشامی بانلاسا تصدق وئر.
- اگر خرومن شب چهارشنبه آواز خواند صدقه بد.
- خیردا پول سسله ندیر، پوللاناسان.
- پول خرد را به هم بزنی، پول دلره شوی.
- دارا آسیلانا با خما پیس اولار.
- به کسی که به دار آویخته شده زگاه نکن شگونه ندارد.
- دان ینلى هر کیمسه نین اوزونه دیسه، حیالی اولار.

- نسيم صحگاهى به صورت هر کس بخورد، وي آدم با حبابى هى شود.
- دستمال دان يادگار اولماز، وئرسن آيريليق گنتىرەر.
- دستمال يادگار نەمن شود، اگر دادى بدلن كە چدابى مى آورد.
- دكىرمان داشين ياتدىق يېرى قويما پيس اوilar.
- سنگ آسياب دستى راخولبىدە نىڭدار روى زەمين، شگۇن ندارد.
- دوزو يئرە سېمە پيس اوilar.
- نەك را به زەمين نپاش.
- دوزو ياندىرمازلاز.
- نەك را نباید سۈزۈند.
- دوغان قادىن يېرىنە گىچىنده آللەدان اوج شئى ايستەسە آللە يوخ دئمز.
- زىنى كە زايىمان كردە هوچقۇر رفتەن بە رختخواب اگر لازى خىلا سە چىز بخواهد خدا رەنەن كىند.
- دوغان قادىن يانىندا قىز اوشاقى اوتسا چىتىن دوغار.
- اگر موقع زايىمان، دختىر بچە دركتار زائۇ باشد زايىمان بە سختى صورتى مى كىرىد.
- دوغانمايان قادىن يانىندا اوج گولە آت، دوغار.
- اگر زىنى نەتۋاند بىزايىد سە گلولە دركتار سرشن شلىك كىتىن، بە راحتى

هۇزىزىد.

- دوشەن دىشى آت داما، قارقا سنه قىزىل ديش گىتىرەر.
- دندانلىرى كە افتادە بىنداز بالاي پىشتە بام كلاع بىرايىت دندان طلا ھى آورد.
- دوهە اويناسا قار ياغار.
- اگر شتر بىرقصىد بىرفە ھى بارد.
- دىرناقى يېرىرىينە چالما كەدە رىليق دوشەر.
- ناخن را بە ناخن بىزنى دعوا راھ ھى افتاد.
- دىرناقىوا آغ خال دوشىسى بىل كى تازا پالتار گىنييە جاقسان.
- اگر بە ناخن دستت خان سفید افتاد بىدان كە لىمان تازە خولەن پوشىد.
- دىرناقى اوزون شىطان بالاسى دير.
- كسى كە ناخن دراز دارىد فرزند شىطان لىست.
- ديزلىرىوي قوجاقلاما غم گىتىرەر.
- ڙانوهایپت را بىلغى نكىن غم ھى آورد.
- زىركىلىق جوننېرىلىك گىتىرەر، چوخ زىرك اولما.
- زىاد زىركە نباش، زىركى بىش لازى حە جوانەرگى ھى آورد.
- زەزم سوپۇرگۈزى او سىگورەگ تو تانا دوشەر.
- آب زەزم بىرای كسى كە سياھ سرفە گرفته لىست خوب لىست.

- ساريمساق قاييقلارين انوه داغيتما پيس اوilar.
- پوست سير را به هنzel نپاش، شگون ندارد.
- ساري قاربيز هر دردين دواسي دير.
- هندوانه زرد رنگ دواي هر دردي لست.
- ساغ گوز سعرى سه بد خبر گله جك، بير تصدق وئر.
- اگر اعصاب چشم راست بجهد، خبر بد مى آيد صدقه مای بده.
- سائللى الى بوش قايتارما، آهي توتار.
- گداردا دست خالى برنگردن، آهشن مى گيرد.
- سائللين چوره گىندىن يئمه.
- لىزانان گدا نخور.
- سايماق آزالدار، سايما.
- شمردىن باuchtى كم شىدن مى شود، نشمار.
- سركە قويماقين دوشەر دوشمزى وار.
- انداختن سركە آهدونياهد دارد.
- سركە قوياند، باشينا گره كى مردار آدام دولانمايا.
- موقع انداختن سركە نگذار آدم ناپاڭت بظرفشت بىرۇد.
- سركەنى سالدىن يئتدى گون باشىن آچما دىسگىنه ر.

- وقتی سرکه را انداختی تا هفت روز درش را باز نکن.
- سحری ایت او غرونا چیخسا پیس اولار.
- لول صباح اگر سگ در پرابرت ظاهر شد شگون ندارد.
- سحری آغ آت و قویون او غرونا چیخسا یاخشی اولار.
- لول صباح لسب سفید یا گوسفند در پرابرت ظاهر شد خوب است.
- سحر اول وقت تک حماما گیرمه، اجنه لر حمام اندیرلر.
- لول صباح به تنها بی وارد حمام نشو، اجنه ها حمام هن کنند (حمام عمده).
- سحر قاپویا سو جالا آفشارا کیمی خوش خبر گلهر.
- لول صباح به در خانه ادت آب بپاش تا عصر خبر خوش به تو هن رسد.
- سلامی جواب سیز قوبما پیس اولار.
- سلام را بدون جواب نگذار.
- سیچان قاراسی هرنه یه دئیسه مردار اولور.
- فصله هوش به هر چه بخورد آن رانجین هن کند.
- سینان قاب دردی - بلانی آپارار.
- ظرفی اگر پشکند، درد و بلا دور هن شود.
- سیغیر چینی قفسه سالما پیس اولار.
- ثار را در قفس نکن شگون ندارد.

- سنگگ داشین ائوه آپارما.
- سنگ ۋانولىي سنگگ پىزى بە خانە نېر. «^٩»
- سفره آچىلاندا گلەن، بىلى دىركى قىين آناسى او نو چوخ اىستە بىر.
- كسى كە موقع باز شىن سفره بىايد معلوم اسست كە ھادرزىش ياخاد رشوهەرش خىلى دوستىش دارد.
- سوبايىن ياتدىقى يئر او نو نفرين ائدەر.
- رختخواب ئادم مجرد لو را نفريتەن مىكند.
- سوپورگە بىر كىمسە يە دئىسە پىس اولار، گره كى همان كىس اونسون اوستۇنە توپورسون.
- چارو اگر بە كسى بخورد شگون ندارد، بايد ھمان كىس بىر روى چارو تف بىندازد.
- سوپورگە يە توپورمە، ناسازلىق گىتىرىرە.
- بە چارو تف نىنداز و گرنە بېھارى مى آورد.
- سو جالانسا آيدىن ليق دير.
- آب اگر بە زەين پېرىزد نشانە روشنايى لىستە.
- سوبيو آتاندا شاققىلداسا ائوه قوناق گلىرى.
- اگر آب موقۇغىدا خىتن صدای «شرق» بىدەد بىلەن كە مەھمان مى آيد.

- سویوق دئین کیمسه، دهلى اولماز.
- کسى که زکام هى شود دیوانه نهی شود.
- سو یولونا گیرمه اجنه‌لر یوواسى دىر.
- به راه آب داخلن نشو، جای اجنه‌ها لست.
- سویا توپورمه پیس اولار.
- به آب تف نیندلاز شگون ندارد.
- سویو قیز دیراندا ایچینه یاپراق سال، تئز قیزار.
- اگر هى خواهی آبى را گرم کنى «مقابل آفتاب» يك دانه برگت بیندلز، زود گرم هى شود.
- سویوت آغاجى اكماق، دوشەردوشمىزى وار.
- کاشتن درخت «سویوت» آهد و نیامد دارد.
- سوتلى آرواد دوش لرین اليه آلیب آللەدان نه ایستەسە آللە وئر.
- زن شيرده، سينه‌هاپيش را به دست بگيرد و لۇ خدا ھەر ئىللىكىن خىلۇند جواب رد نهی دهد.
- سود وئەن آنانين سودو آزالسا دئەسین آزالىيپ، دئىسين گىندىيپ سورويه.
- اگر شير زن شيردهنى كم شد نباید بگويد كم شد بلکه باید بگويد رفتە لست

- سول اللى بيليجى اولار.
- چې دست دانماش شود.
- سول آياقيون آلتى قاشينساكتك يئيه جاقسان.
- اگر كف پاي چې بخارد معلوم هىشود كه كتكم خواهى خورد.
- سول الين قاشينسا بيلكى پول خرشلە يە جاقسان.
- اگر كف دست چې بخارد معلوم هىشود پول خرج خواهى كرد.
- سول گوز سعرى سە خوش خبر گله جك، بير قىرمىزى ساپ قوى اوستونە دئىنه: من سنى سئويندىرىدىم سندە منى سئويندىرى!
- اگر عصب چشم چې بجهە خبر خوش خواهد رسيد پس يك تكه نخ قرهز بىڭىلار روى چىجىت بىگۈمن تو را شاد كردم تو هم مرا شاد كن!
- سوغانى كىس قوى ائوه، مرض گىندهر.
- پياز را بىر بىڭىلار توى لاتاق، هەرنىن هىر وود.
- سوغان قابىقىن ياندىرىما، پىس اولار.
- پوسىت پياز را نسوچىن شىگۇن ندارد.
- شاش زورلو اولار.
- كچىل پىززورەن شود.
- شاش روزولو اولار.

- کچل روزی دلار هن شود.
- شنبه گونو دیرناق توتماز لار.
- در روز شنبه گرفتن ناخن شگون ندارد.
- شنبه آقسامی خوروز بانلاسا خوش خبر گله ر.
- شب شنبه اگر خروم پخواند خبر خوش هن رسد.
- شوپره يه ذئidon غسل ائيله.
- اگر دستت به شب پرها خورد پايد خسل بکنى.
- شيطان توري او جايا چيخسا، ياغيش ياغا جاق.
- اگر عنكبوت بالاتر رود معلوم هن شود که هن خواهد باران ببارد.
- شيطان تورو نو اول دورمه، او پيغمبر يميزى نجات وئريپ دير.
- عنكبوت را نكشن، همان بود که پيغمبر ما ن رانجات داد.
- صدقه دردي - بلاني آپارار، عمرى او زادار.
- صدقه دردوبلا را دور هن كند و عجر را دراز هن كند.
- صفرین آخر چر شنبه سى تصدق وئر.
- چهارشنبه آخر ها صفر صدقه بدء.
- صرافين ياري پولو حرام دير.
- نصف پول صراف حرلم لست.

- عقد اولان گلین آیاقا دورماق همین هرهانسى قىز اگلهشىسى اوونون يېرىنىدە تنز اره گىندهر.
- هر دخترى كە بە جاي عروس در سر سفره عقد پىشىند زود شوھر ھۇ كند.
- عقد سفره سين گرهك ايکى كېيىنلى آچمايا.
- سفره عقد را نباید زن دو مۇدى باز كند. «^{۱۰}»
- عقىق قاشى يانىندا ساخلا ياخشى اولار.
- سنگ عقىق را پىش خود نگەدلار خوب لىست.
- عمى او غلويلە عمى قىزى نىن كېيىنى گۈيىدە كىسىلەر.
- عقد پىرەمە و دخترەمە در آسمانها بىتە ھى شود.
- غش ائىلە يەنى جىزىغا سال آيىلسىين.
- دور كسى كە غش كرده خط بىكش بە هوش ھى آيد.
- غم غمى گىتىرەر، دم دمى.
- غم غم ھى آورد، دم دم.
- فالا اينانما فالسىزدا قالما.
- بە فال مەتىد نباش، بە دون فال ھەباش.
- فريك بانلاسا يا باشىن كس يا وئر سىدە.
- اگرمۇغ ھىلۇ خروس بخواند يا سرشن را بېر و يا بىدە بە سىد.

- قاب فاشیق، استکان، نعلبکى دوزولنده، گلیر - گلمیر سای، بللى اولار گلهن وار يا يوخ.
- ئروف، استکان، نعلبکى اگر پشتسرهم ردیف شدند، مى آيد-نمى آيد بشمار، معلوم مى شود كە كسى مى آيد يانه.
- قارا پىشىگى وورما اجنه لىلە گل گىندى وار.
- گربە سياھ رانزىن با اجنه‌ها تردد دارد.
- قار ياغاندا گون چىخسا قورد بالالار.
- موقع بارىدىن برف اگر آفتاب در آيد بدلن كە گرگە بچە مىزايىد.
- قارقا انوه سارى قارىلداسا قوناق گلير.
- اگر كلاع روبه منزىل قارقار كند بدلن كە مهمان مى آيد.
- قارقا يوواسين داغىتىما، ائوين داغىلار.
- لانه كلاع را خراب نكىن، خانه خرابە مى شوي.
- قارقا داماغىن شاققىلداتسا قوناق گلير.
- اگر كلاع بە صدائى شاق - شاق بخواند مهمان مى آيد.
- قارنىن سعرى سە قونشون آژدى.
- اگر اعصاپ شكمەت پچەد بدلن كە همسايمەلتى گىرسنە لىست.
- قارنىن سعرى سە بىل كى قونشودان پاي گلير.

- اگر اعصاب شکجهت بجهد بدلن که از طرف همسایه غذا هی آورند.
- قبری آیا خلامازلار.
- قبر را نباید لگد کرد.
- قاریشقا یوواسین داغیتما پیس اولار.
- لانه موچه را خراب نکن، شگون ندارد.
- قازان دیبینی يالاما تویوندا قار یاغار.
- ته دیگ ها را لیسن نزن، در عروسیت برف هی بارد.
- قازانی آغزی آچیق قویما شیطان گله رئمکی يالار.
- سر دیگ را باز نگذار و گرنه شیطان هی آید و غذا را لیسن هی زند.
- قاطیر دیر ناقین یشه، او شاقدان دوش رسنه.
- سُم قاطر را نخور، و گرنه بچه دار نهی شوی.
- قوالی اوزو قبله یه ساری آسلاما پارتلار.
- دایره را روبه قبله آویزان کنی هی ترکد.
- قایقاناق بله یوقورت یشه.
- هاست را با خاگینه نخور.
- قبر توپراقیندان توک اولو صاحبی نین باشینا اولودن سویویار.
- از خاکه قبر پریز به سر صاحب مرد، از مرد دلسزد هی شود.

- قبریستانلیقدان چیخاندا دالیوا باخما.
- وقتی از قبرستان بیرون هن آین به پشت سرت نگاه نکن.
- قبر اوسته فاتحه یه گندنده اوج یول داش یله چال، اولو گله ر.
- وقتی جمیت فاتحه به سر قبری هن روی سه بار با سنگ به آن بزن، مردّه حاشر هن شود.
- قبرستانلیق توزونو ائوه گنثیر مه.
- گردوخاکت قبرستان را به خانه نیاور.
- قرآن اولان ینرده آیاق اوزاتماز لار.
- جایین که قرآن هست نباید پا دراز کرد.
- قربان گوزو شفادی. قوروت و ساخلا.
- چشم گوسفند قربانی شفابخش است. خشک کن و نگاه دار.
- قفیل اوسته پیس پیس لا یاتسا پیس اولار.
- اگر روی قفل سوسك بخوابد بدشگون است.
- قه جله بئینی ینمه، سفیله له سه ن.
- هنر قه جله نخور، کودن هن شوی. «۱۱»
- قرآنی آیاقلاما قارالارسان.
- قرآن را پا نزن و گرنه سیاه هن شوی.

- قوربان اتیندن هله هلبت يتدى پاي وئر.
- لىزگوشت گوسفند قربانى حتماً هفت سهم بە دىگىلن بىدە.
- قلبى دوز كيمسه نين ايشى راست گلەر.
- كسى كە قلب صاف دارد كارشى هېيىشە بە خىر پىش ھىن رود.
- قورخان اوشاقي وئر بچىچى توتسون.
- بچەلە كە ترسىدە بىدە بچىچى ترسشن را بىردارد.
- قوردون ياغىن قوبىما بىنیوھ دىئىسین يوخسا ھامو سنى قورد گوزنە گورەر.
- نىڭذار رۇغەن گىرگە بە بىننە بخورد و گرنە ھەمە تو را بە چشم گىرگە ھىبىتىند.
- قوزلۇ آداما دولاشما اجنه لىرىلە گل گىندى واردى.
- كسى را كە قوزدارد مىسخە نىكىن، دوستە اجنه ھا لىستە.
- قورخان كيمسه يە بىر تىكە او مىاچال يىشنى دن قورخوت، وئر او تىكەنلى.
- كسى را كە ترسىدە دوبارە با لقىمە ئەذايىن بىرسان بىدە ھىجان لقىمە را بخورد، ترسشن ھىرىزىد.
- قورخان كيمسه يە وئر قارا قازاندا سو اىچىسىن.
- بە كسى كە ترسىدە بىدە آب را در دىيگى سياھ بخورد.
- قورباغانى اليوه آلما زئىيل توكسەن.

- قورباقه را با دست نگیر و گرنه ڙگيل هئي زني.
- قوس قزح ده ساري رنگ چوخ اولسا او ايل ناسازليق چوخ اولار.
- اگر رنگ زرد رنگين کهان زياد باشد آن سال پيماري زياد خواهد بود.
- قوس قزح ده قيرمizi رنگ چوخ اولسا او ايل دويوش چوخ اولار.
- اگر رنگ قرهز در رنگين کهان زياد باشد آن سال چنگ فرلون خواهد بود.
- قوس قزح ده ياشيل رنگ چوخ اولسا او ايل گوي - گويرنتي چوخ اولار.
- اگر رنگ سيز در رنگين کهان زياد باشد در آن سال ميوه و سبزي فرلون خواهد بود.
- قوش بادشگادا اگله شسه اوزو حيه طه ساري انودهن گندهن اولا جاق.
- اگر پرنداء اي در پنجه اتاق بنشيند و روپيش به طرف حياط باشد يكى لزا هالي منزل هئي رود.
- قوش بادشگادا اگله شسه اوزو انه ساري خوش خبر گله چک.
- اگر پرنداء اي در پنجه اتاق بنشيند و روپيش به طرف اتاق باشد منتظر خبری خوش باشن.
- قوش گليب باشا قونسا خوش اوغوز لار گتتيره.
- اگر پرنداء اي بيايد و روئ سركسي بنشيند خوش شانسي هئي آورد.
- قولاق دا اولان خال ذکاوت نشانه سی دير.

- خال روی گوش نشانه ذکاوت است.
- قولاق سعری سه قوناق گلیر.
- اگر عصب داخلی گوش بجهد منتظر مهمان باش.
- قویونون باشین کستنه اونا دوزیله سو وئر.
- وقتی هیخواهی سر گوسفند را ببری به لونمک و آب بد.
- قویونون باشین اوزو قبله یه ساری کس.
- سر گوسفند را رو به قبله ببر.
- قوناقین باشماقینا دوز توک تنز گندهر.
- به داخل کفش مهمان نمک بریز زودتر میرود.
- قیزیل گولو انوده ساخلا یاخشی اولار.
- گلن محمدی رادرخانه نگهدار شگون دارد.
- قنیچی نین آغزین آچیق قویما، دوشمان لارین آغزی آچیق اولار.
- تینه های قیچی را باز نگذار و گرنه دهان دشمنانه بر علیه تو باز خواهد بود.
- قیرخلی او شاقلارین پالتارین آذان دان سونرا قویما ایپ اوسته قالسین.
- لباسهای نوزاد را بعد از لذلن هنریب نگذار در روی بند پهاند.
- قیرخلی او شاقا ساری گنیدیرمه.
- به نوزاد لباس زرد نپوشان.

- قیرخلى اوشاقين يانينا ات آپارمازلار.
- به نزد نوزاد گوشت خام مېز.
- كىين كىنده بىر پىچاق آغزى باغلا قوى قىين آنانين آغزى باغلانسىن.
- موقۇمقدىك چاقۇ را بىند بىگذار دهان مادر شوھر بىستە شود. «^{۱۳}»
- كىل ايتى گوردون يىتىدى قدم گرى گل.
- سگ كىل را دىدىي هفت قدم عقب برو.
- كەربا داشىن ساخلاماقي دوشەر دوشىزى وار.
- نگاه داشتن سىنگە كەربا آمدونىياد دارد.
- كەنه پالتارى قبرستانا آتما.
- لباس كەنه را به قبرستان نىنداز.
- كورە كىنه باشماق آلمَا دارلىق دىر.
- براي دلهاد كفشن نخىر علاھىت تىنگى لىست.
- كوتوكلى گول - آجاج بىرىنە وئىرنىدە اوونون كونوكىنە بىر پول آل.
- اگر گل و درخت رىشه دلرى را به كىسى دادى براي رىشەلەش پول بىگىز.
- كيمسەنى دولابچە يە سالىب قاپۇنو باغلاما اجنبىلار اوئۇ دىئىشەر.
- كىسى را داخلى دولابچە كىردى و درشى را نېند و گىرنە اجنبىلار لۇ را عوفۇن ھىكىنند.
- كىرپىگى دوشەنە دئىنە هانسى گوزوندە دىر اوئا نىت ائىلەسىن.

- اگر هژه کسی اقتاده باشد بپرسن کدام چشمن هست و به راست و دروغ آن نیست کند.
- کور پیشیگی ائوه قویما.
- گربه کور را به هنزل راه نده.
- گلاب چکماقین دوشنه رو شمزی وار.
- گرفتن گلاب آمدونیا مه دارد.
- گلین اویناسا او جوزلوق اولار.
- اگر عروم بر قصد لرزانی هن شود.
- گلین عقد او لاندا گره ک اینیندہ هرنه دویون وار آچیلسین.
- موقع عقد باید هر گره که در لباسهای عروم لست باز شود.
- گلین آیاقیندا قوربان کس، باشین بدینیندن آیر.
- زیر پای عروم گوسفتند بکش و سرش را ز تنشن جدا کن.
- گنجه او دیله اوینایان او شاق ینرینه ایشه یده.
- کودکی که شب با آتشن بازی کند به رختخوابش هن شاشد.
- گنجه ائوي سوپور مزلر.
- شب اطاق را نباید جارو کرد.
- گنجه پیچاق چکمه، ده میر او زانار.

- شبها با چاقو بازی نکن، آهن و فلز در شب پلند هی شود.
- گنجه آغاج آلتدا یاتما یوخسا اجنه لر یولون کسه سن.
- شبها زیر درخت خوابی و گرنه راه اجنه ها را سد هی کنی.
- گنجه آنادان اولان کیمسه نین آیاقی آغیر اولار.
- کسی که شب هتولد شده است قدمی سنگین دارد. «۱۴»
- گنجه بوجاقدا دایانما اجنه لر سنی دئیشه ر.
- شب گوشه های اطاق نایست اجنه ها عوضت هی کنند.
- گنجه یاتاندا یاستیقینا تاپشیر سنی وقتینده او یاتسین.
- شب موقع خواب به هستکایت بسپار تورا سر وقت بیدار کند.
- گنجه یاتاندا آغزیوی آچیق قویما شیطان گله ر توپوره ر.
- شبها موقع خواب دهانت را باز نگذار شیطان هی آید و تف هی کند.
- گنجه یارسی ایتلر هوروب قارقالار قاریلداسا زلزله نشانه سی دیر.
- نصف شب اگر سگها پارمن کنند و کلاغها قارقار کنند نشانه آمدن زلزله است.
- گنجه ائوه آغ آپار ماز لار.
- شب به منزل کسی پارچه و لبامن سفید نبر.
- گنجه لر باشین آلتدا قارا پالتار قویما پیس یو خو باسار.
- شبها موقع خواب لباس سیا زیر سرت نگذار خوابهای بد هی بینی.

- گنجه ياتاندا قئيقاناق يئمه، قارا باسار.
- شبيها قىل از خواب خاگىنه نخور، دچار اوھام مىشوى.
- گنجه باش داراما زلار.
- شبيها نباید هو راشانه كرد.
- گنجه ديرناق تو تما زلار.
- شبيها نباید ناخن گرفت.
- گنجى بويۇزۇن ياندىرما پىس او لار.
- شاخ بىز رانسو زان شگون ندارد.
- گوزو سولو كيمىسى غربىت دە قالار.
- كىسى كە چىشمىن آپ زىاد دارد در فېرىت خواهد ماند.^{١٥}
- گوزيوه چورچوب دوشىسى اوچوخ - اوچوخ ائيلە، چىخار.
- اگر خاروخاشاكە بە چىشتى رفت «لوچوخ - لوچوخ» بىكىن درەن آيد.^{١٦}
- گوز ياشى شور اولسا آغلابىان غىلى دىر.
- اگر لاشك چىشم كىسى شور باشد معلوم لىست كە ئەمگىن مىباشد.
- گوزەل گوردون ماشا الله دئە.
- اگر شخص زىبابىي را دىدى ماشا الله بىگو.
- گوزگىيە چوخ باخما دەلى او لارسان.

- زیاد بە آپىنه نگاھ نكەن دىوانە مىشۇي.
- گوزگونون اوزون دیواراسارى قويىما پىس اولار.
- آپىنه را روپە دىوالارنىڭلار شگون ندارد.
- گوزگونون شوفون ائر...الما يىس اولار.
- لىعکامن نور در آپىنه را بە اطاق نىنداز، شگون ندارد.
- گوزون يول چىكسە تازا بىر خېر گله جك.
- اگر چىمەيات خېرىھ ماند خېرتازەاي خواهد آمد.
- گوزدن اوپىك آيرىلىق گىتىرەر.
- لىزچىم كسى نبومىن جىدائىن مى آورد.
- گولەن دەلى ساھالماز.
- دىوانەلەي كە بخىندى خوب نمىشود.
- گوردىقىن يو خولار يادىندان چىخارسا، ماوالدا چورەك يئە.
- اگر خوابىهاين را كە مى بىنە فراموش مىكەنلى دىستشىۋىي مقدارى نان بىخور.
- گوزوندە خال اولان كىمسەنин باخىشى بد نظر اولار.
- نگاھ كسى كە در چىشمەن خال ھىست بد نظر مى باشد.
- گۈزىيون ايلك قارىن يئمەزلەر.

-
- برف لول آسجان را نباید خورد.
 - گنی قیرمیزی اولسا قاریاغار.
 - اگر آسمان به قره‌زی بزند برف هی بارد.
 - گنی‌برچین یومورتاسین وئر او شاق ینیسین تئز دیل آچار.
 - تخم کفتر را بدء بجه بخورد زود زبان باز هی کند.
 - گنی‌برچینی قفسه سالما.
 - کفتر را در قفس نکن.
 - گون باشلاياندا آستانايما قندآت خوش خبر گلسين.
 - موقع شروع روز يك حبه قند بپندلز دم در هنزا خبر خوش هي آيد.
 - گون آراسى آنادان اولان كيمسه‌نinin آياقى يونگول اولار.
 - کسى که موقع ظهر لازهادر متولد هن شود پاي سبکى دارد.
 - گون باتاندا گره کى يئرده ياتان او لمایا.
 - موقع غروب نباید کسى در رختخواب پاشد.
 - گون باتان زمان تغزيه‌لى ائوه گئتمزلر.
 - موقع غروب آفتاب نباید به هجالس مزاداري دفت.
 - گيرده کان آغاچى قاباقيندا داييان شكليلوي چكەر.
 - هقابل درخت گردو پايست شكلت را در خود هي کشد.

- گيردكان آغاجي آلتيندا ياتما.
- درزير درخت گردو نخوابه.
- لال قاري يا، اش، آتما سنى قارقايار.
- به كلاع گنك سنج تيندلار تو را نغيرين مى كند.
- لوت بدنيوه باخما معصيت گئتيره.
- به بدن لخت خودت نگاه نکن معصيت هى آورد.
- لوت ياتانين ايماني اولماز.
- کسى كه لخت بخوابيد ليهان ندارد.
- ماما باشماقيين تو زون زاهى نين باشينا سيلكله، تنز دوغار.
- گردو خاک كفشن قابله را به سر زانو پتكان، زود زيهان هى كند.
- ماشانى قويما تيثيره سين ال آياقيين تيثيره.
- لنبر زفال رانگدار بلرzed و گرنه دست و پاپت هى لرzed.^(۱۷)
- ماوال او جاقين اوزو قبله يه ساري قويمازلار.
- اجاق تولالت را رو به قبله نباید گذاشت.
- مردار كيمسه ناساز او شاقين يانينا گنتمه يه گره ك.
- آدم ناپاک نباید پيش بچه هر يفن برود.
- مردارسان اگر، مسجد قاباقيندان گئچمه.

- اگر ناپاک هستی لز مقابله مسجد ردنشو.
- مزاجی ایسستی اولانین اوغلو اولار.
- کسی که گرم هزار است صاحب فرزند پسر هن شود.
- مدادی ایکی باشلى قئتمە، ددهن اولر.
- ھداد رالز دو سر تراش پدرەت هن میرد.
- محروم - صفر آییندا باش ووروب قاش آلمازلار.
- درماھ محروم و صفر ھون تراشند ابرو آزایش نھى كنند.
- محمدی قاريشقاسینی اولدورمە، او امام حسینه سو داشايىب.
- ھورچەھای محمدی رانكشن، آنها بە لام حسین آپ پردازند. «۱۸»
- مسجد حصیرین چوبوندن ائوه آپارما.
- لز حصیر مسجد نباید ترکەمە ھم بە خانە برد.
- معصوم اوشاقين الرين گويه ساري توت آللەدان هرنە ايستە سن وئرر.
- دستهای کودکە معصوم را بطرف آسمان بگیر و لز خدا هرچه بخواهی جواب رد نمی دهد.
- مئيرملى گلسە بيل کى بايرام گللىر اونا موشتلىق وئر.
- اگر خرخاکى آهد بدلن کە عيد خواهد آهد بە آن موشتلىق بدە.
- منزل بناسينا گره کى قوربان قانى توكسەن.

- به بنای منزل جدید خون قربانی پریز خوب است.
- مسافریندن خبرین اولماسا گوزگونو آیا توت اوندا گوررسنه.
- اگر لازم‌هست از مسافری که دلایلی بی خبری آئینه را به طرف ماه بگیر در آن لو را هم بینی.
- مسافرین دالیسی جا آغلاما پیس اولار.
- پشت سر مسافر گریه نکن شگون ندارد.
- مسافرین دالیسی جا سو سپ، قرآن توت سالم گلssین.
- پشت سر مسافر آب بپاش و قرآن بگیر، سالم برهی گردد.
- مسافرین دالیسی جا هنجنه سیندیر ما یوخسا خسارت گوررسنه.
- پشت سر مسافر چیزی را نشکن و گرنخ خسارت هم بینی.
- مسافر دالیسی جا یئتدى آتدیم گئت، سالم گلssین.
- پشت سر مسافر هفت قدم بپرداز تا سالم بگردد.
- مکدهن گلهنین باشماقین گئیه آیاقیوا سندھ گندھرسن.
- کفشن کسی را که تازه لازم‌هست از سفر حج برگشته به پاکن توهم میروی.
- مؤمن کیمسه‌نین یاتماقی دا عبادت سایيلار.
- خواب شخص مؤمن هم عبادت است.
- موی آغاجین یاش - یاش کسمه آغلایار.

- درخت انگور را موقعي که سبز است قطع نکن گريه مى‌کند.
- ناپاک كيمسه گره ک فرآنا ال وورمايا.
- آدم ناپاکه نباید به قرآن دست بزنند.
- نار بهشت مئيوه سی دير او نو يئيسه ن بونسوز کي بيرداناسي دا يئره دوش، سنه بهشت آدامى اولارسان.
- انار هيوه بهشتى است اگر آنرا بخورى بدون لينكه دانه‌اي از آن به زمين بيفتد تو هم بهشتى هى شوي.
- نارين ديشلى كيمسه قيتمير اولار.
- کسى که دندانهای ريز دارد خسيس هى شود.
- ناساز اوشاقى بير تفنگين قونداقيندان اوچ يول گنجيرت، ساهالار.
- کودک هريفن را سه بار از قنداق تفنگ ردکن، خوب مى‌شود.
- ناساز اوشاقى يئتدى قادىن قىچى آلتىندان گنجيرت، دوزله‌ر.
- کودک هريفن دا لازىزير پاي هفت بانو بىگذرلن خوب مى‌شود.
- ناسازا ساري گول آپارما.
- براى آدم هريفن گلن زرد مېز.
- نردهان آلتىندان گئچمه.
- لازىزير نردهان رد نشو.

- نرdbانی ياتير تما ائودهن او لو چيخار.
- نرdbان را خوابيده نگذار، هرده لازم زل خارج هي شود.
- نرdbان گنجه ائودهن ائوه آپارما.
- نرdbان را شبانه لاز خانه اي به خانه دېگر هېز.
- نرdbان ائودن ائوه داشيمما پيس او لار.
- نرdbان را لاز خانه اي به خانه دېگر منتقل نکن شگون ندارد.
- ننه سى قىز دوغان گلىن او غلان دوغار.
- عروسى كه هادرش دختر ڈاست، پسر هي ڙايد.
- نتنى يوش او لاندا ترپتىمە، او شاق سانجىلاتار.
- گھوارە خالى را تكان نده، بچە قولنج هي شود.
- نظر دئىمن كىمسە يە يئتدى قاپونىن چوبون گوتور سال او زهريك ده ياندىر.
- بە كىس كە چشم زخم خوردا لىست لىپىند دودكىن و در آن خاشاكە هفت در همسايە را لاصافە كىن.
- نظر دئىمن كىمسە نين نظرىن يومورتايىلە پوز.
- چشم زخم را با تخم هرغ باطل كىن.
- نظر دئىمه سىن چال تخته يە.
- براى لىنكە چشم نخورى به تخته بىز.

- نظر دئیمه سین، یانیوی قاشی.
- برای اینکه چشم نخوری پهلویت را بخاران.
- نماز قیلانی یانسیلاما آغزین ایلهه.
- ادای کسی را که نماز هن خواند در نیار و گرنه دهانت کج هن شود.
- نیت اندهن ده انشالله دنه.
- موقع نیت هر کاری انشالله بگو.
- هر اششک آری سین کی اوله وردون او دونیادا سنه بیر خورما وئه رلر.
- به از، هر زنبور زهری که بکشی در آن دنبا یک خرها هن گیری.
- هر اثوبین بیر قارا چوخاسی اولار.
- هر خانه یک «قاراچوخا» دارد.^{۱۹}
- هر اثوبین بیر ایلانی اولار.
- هر منزل هاری مخصوص بخود دارد.
- هر آغلاما قین دالیندا بیر گولمه ک وار.
- بعد از هر گریه خنده ای لست.
- هر آنانین اوشاقي قالماسا و اولسە، اونون اوشاقيين بير اوشاقلی آنانين يقه سينده آسلا، قالار.
- هر مادری که بچه هايش نه هانند و هن هيرند، نويزادش را لزيقه یك زن

بچه دلار رد کند، هیهاند.

- هر کیمسه ئۇزۇن اولدورسە يئرى جەنم دىر.
- هر كىن كە خودش را بىكىش جايىش در جەنم لىست.
- هر کیمسەنىن بىر اولدوزى وار.
- هر كىن ستارەاي دارد.
- هر کیمسەنىن بىر ايلانى وار.
- هر كىن مارى بە لسم خود دارد.
- هنچ كىمسەنىن باشىندان وورما، كور اولاز.
- لىز سەھىج كىن نىزىن، كورمى شود.
- هنچ قىيراق قورساقى گىھلدر.
- سكىسە دل و رو دە راگشاد مى كىند.
- هنچ كىمسەنىن جانينا آندا يېمە.
- بە جان هىچ كىن قىسم نخور.
- ياتاندا باشىن آلتىداكتاب قويما پىس يو خو گوررسەن.
- موقع خواب زېرسەت كتاب نىڭذار خونبهاي بد مى بىنى.
- ياتاندا اوزو قبلە يە سارى يات دىنچ ياتاسان.
- موقع خواب رو بە ئىلە پىخواب، راحىت مى خولپىن.

- یاتاندا بیر يول آیه الكرسى او خو، يوخودا سنى هنج درد و بلا توتماز.
 - موقع خوابیدن يکبار آیه الكرسى را بخوان، در خواب به هیچ درد و بلا یعنی هبتلا نمی شوی.
 - یاتدیق ینرده آیاقلار بیوی ترسه سینه ترپته اثوده ن اولو چیخار.
 - موقعه که رو به شکم خوابیده ای پاها بایت را لز پشت تکان نده و گرنه هر ده در منزل ظاهر می شود.
 - یارادان دیسکینمه، یارا توکسنه.
 - اگر با دیدن زخم چند شست شد، تو هم زخم می گیری.
 - یاسمن آغاجی نین اكماقی نین دوشه رد و شمزی وار.
 - کاشتن درخت یاسمن آهدونیا مهد دارد.
 - یالاندان آند ایچمه قارالاسان.
 - قسم دروغ نخور سیاه می شوی. «۲۰»
 - ینریکله یه ن قادین هرالدن گره ک چوره ک یئمه يه.
 - زنی که ویار دارد نباید لز هر دستی ثان بخورد.
 - ینتدی او غور دی، اون اوچ او غور سوزلوق.
 - هفت عدد شانس لست و سیزده عدد بدشانس.
 - يوخودا تره ک گوردون، تره ک چال.

- اگر در خواب حلوادیدی همانروز حلوا بپز.
- یو خونو هامودان قاباق سویا دنه.
- خوابست را لول لز هر کس به آب پگو.
- یوقوردونان بالیق اتی ینمه.
- ماست را با گوشت ماهی یکجا نخورد.
- ییخیلانا گولمه باشیوا گله ر.
- به کسی که هن افتاد نخند، توهمندلا هن شوی.

توضیمات

- ۱- معمولاً برخی از افراد به دلیل داشتن پوستی خاص و یا ویژگی خاص بدنی مورد نیش پشه قرار نمی‌گیرند.
- ۲- یعنی اجنه‌ها بچه را می‌برند و بچه خودشان را بجایش می‌گذارند.
- ۳- «دیشلیک» نوعی غذا است که از گندم و سیرابی و نخود و گردو و بادام و... تشکیل می‌شود.
- ۴- «اوماق» کلایعنی چشم بدنبال غذا و خوردنی و دیگر امیال انسانی ماندن است.
- ۵- تف مانندی که به وسط دو انگشت سبابه و اشاره می‌کنند.
- ۶- «چنچیماق» با سرفه فرق دارد وقتی که آب دهان کسی به گلویش می‌پرد به سرفه می‌افتد می‌گویند «چنچه بیب».
- ۷- «بچچی» کسی که با دعا و وسایل اندک ترس بچه‌ها را برمی‌دارد.
- ۸- «خبرچی» همان گل قاصدک می‌باشد.
- ۹- منظور سنگ‌ریزه‌هایی است که در تنورهای سنگ‌پزی می‌ریزند و معمولاً به سنگ‌داغ می‌چسبد.
- ۱۰- زنی که دو بار شوهر کرده است.

- ۱۱- پرنده‌ای است سیاه و سفید با دم دراز و تن پرواز.
- ۱۲- یک لقمه غذا آماده می‌کنند و غفلتاً از پشت سر به او می‌زنند و می‌ترسانند و آن لقمه را می‌دهند می‌خورد.
- ۱۳- منظور چاقوهای دسته‌دار است که باز و بسته می‌شود.
- ۱۴- «آیاقی یونگول» کسی است که به هر کجا پا بگذارد کارها زود رتق و فتن می‌شود و «آیاقی آغیر» بر عکس همان است.
- ۱۵- برخی از افراد موقع خندهم آب از چشمها یشان جاری می‌شود.
- ۱۶- بدین ترتیب که انگشت اشاره را به لب بزنی و به همان چشم بزنی به دفعات این کار را تکرار کن تا خاشاک در بیاید.
- ۱۷- ماشه یا انبر دو دست دارد که موقع افتادن مثل دیابازون ساعتها می‌لرزد و صدا می‌دهد.
- ۱۸- نوعی مورچه است که رنگش کاملاً سیاه است و از مورچه‌های ریز خانگی سه برابر بزرگتر است.
- ۱۹- «قره‌چوخا» فردی است خیالی که نگهبان خانه می‌باشد.
- ۲۰- سیاه شدن کنایه از گناه کبیره است که باعث تغییر قیافه می‌شود.
- (پایان)

قیمت ۴۰۰ تومان

انتشارات زینب تبریز

ص. ب ۳۲۶۹ - ۵۱۳۳۵ - تلفن: ۰۵۲۲۵۶۷ - ۰۴۱۱